

Krajský úřad Plzeňského kraje
Odbor životního prostředí
Škroupova 18
306 13 Plzeň

Věc: Vyjádření k posudku o vlivech záměru „Závod na energetické využití komunálního odpadu Chotíkov (ZEVO Chotíkov)“ na životní prostředí

Sdružení pro udržitelný rozvoj obce Chotíkov

IČ: 227 21 118

se sídlem Chotíkov 363, PSČ 33017,

jednající Ing. Milanem Reinigerem, Ing. Michalem Moučkou a Bc. Kateřinou Moučkovou, členy výboru sdružení,

tímto podává vyjádření k posudku vlivů stavby na životní prostředí záměru „Závod na energetické využití komunálního odpadu Chotíkov (ZEVO Chotíkov)“.

I.

Dne 22.12.2011 byla na úřední desce Krajského úřadu Plzeňského kraje vyvěšena informace o zveřejnění posudku o vlivech záměru „Závod na energetické využití komunálního odpadu Chotíkov (ZEVO Chotíkov)“ na životní prostředí – posudek ve smyslu přílohy č. 5 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, kód posudku PLK1595, zpracovaný Prof. Ing. Vladimírem Lapčíkem, CSc. (dále jen „**posudek ZEVO Chotíkov**“). Současně s touto informací byla zveřejněna výzva k podání vyjádření ke shora uvedenému posudku, a to do 23.1.2012, přičemž termín veřejného projednání byl dodatečně stanoven na 25.1.2012. Krajský úřad Plzeňského kraje tak splnil 30 denní lhůtu k podání vyjádření k posudku stanovenou § 9 odst. 8 zákona č. 100/2001 Sb. Stejná informace byla v souladu s ustanovením § 16 odst. 3 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí zveřejněna i na úřední desce obce Chotíkov, a to dne 2.1.2012, opět s informací, že je možné k danému posudku podat vyjádření, ovšem zde již ve lhůtě pouhých 15 dnů ode dne zveřejnění, když takto stanovená lhůta obcí Chotíkov nemá oporu v zákoně. Obec Chotíkov tím porušila ustanovení § 9 odst. 8 zák. č. 100/2001 Sb., když tímto ustanovením stanovenou lhůtu 30 dnů k podání vyjádření k posudku bezdůvodně zkrátila na dobu 15 dnů, a to bez ohledu na termín zveřejnění posudku příslušným úřadem, v tomto případě Krajským úřadem Plzeňského kraje. Ačkoliv měl Obecní úřad Chotíkov převzít lhůtu poskytnutou k vyjádření Krajským úřadem, jakožto úřadem věcně příslušným v dané věci vést řízení, neučinil tak, čímž uvedl v omyl občany obce Chotíkov, jakožto jeho adresáty, a zkrátil tak širokou veřejnost na jejích právech vyjádřit se k posudku v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., v platném znění. Za tohoto stavu věci namítáme zmatečnost zveřejněných údajů o posudku a o možnosti podat k němu vyjádření, jak předpokládá citovaný zákon, proto považujeme posudek ke dni 25.01.2012 za neprojednatelný.

II.

Stran samotného posudku o vlivech záměru „Závod na energetické využití komunálního odpadu Chotíkov (ZEVO Chotíkov) má naše Občanské sdružení tyto námitky a připomínky:

1. V rámci posuzování vlivů stavby na životní prostředí - ZEVO Chotíkov - nebyly řádně porovnány všechny možné varianty řešení záměru, ať už v rámci studií proveditelnosti, jež tvoří podle zákona nedílnou součást dokumentace, tak ani zpracovatel posudku se nezabýval vlivy na životní prostředí jiných, ve studiích proveditelnosti uvažovaných variant, ani nežádal jejich doplnění na základě námitek k podaných dokumentaci. V této souvislosti připomínáme, že zpracovatel posudku vycházel pouze ze *Studie proveditelnosti Chotíkov – porovnání variant závodů na využití SKO z roku 2009* a její aktualizace *Studie proveditelnosti integrovaného systému nakládání se směsnými komunálními odpady v Plzeňském kraji – aktualizace a rozpracování varianty energetického využití odpadů dle Plánu odpadového hospodářství Plzeňského kraje* ze dne 30. března 2011, které tvořili součást dokumentace EIA k záměru ZEVO Chotíkov, aniž hodnotil jakékoliv další alternativy v rozporu se zákonem. Jelikož má oznamovatel na realizaci záměru ZEVO Chotíkov značný zájem, lze usuzovat, že výše uvedené studie účelově nezpracovávali jiné možnosti nakládání SKO z hlediska hierarchie preferovaného nakládání s odpady dle zákona č. 185/2001 Sb., o dopadech, v platném znění, tedy primárně předcházení jejich vzniku, recyklaci a teprve až následně energetické využití a skládkování odpadů. Ostatně zájem oznamovatele na jednoznačné vyznění studií proveditelnosti, ve kterých porovnává uvažované způsoby nakládání s komunálním odpadem, ve prospěch ZEVO Chotíkov je zřejmý, když zde alternativně zpracovává pouze řešení objektivně nedostatečná pro nakládání s SKO v Plzeňském kraji anebo řešení ekonomicky značně nákladná bez relevantních alternativních řešení. Toto bylo ostatně vytýkáno i námitkami nejen našeho občanského sdružení. Zpracovatel posudku však tyto námitky komentoval pouze zopakováním popisu výše uvedených studií proveditelnosti a závěrů oznamovatele z nich vycházejících, s nimiž se zpracovatel posudku ztotožnil, a které dále rozvedl o spíše kritické zhodnocení oznamovatelem nepreferovaných variant nakládání s komunálním odpadem, aby opětovně tendenčně podpořil projekt oznamovatele. Sice zpracovatel posudku popsal tyto alternativní technologie a jejich funkčnost včetně příkladů jejich užití v zahraničí, **jejich možné užití však hodnotil pouze z negativního hlediska, především z hlediska ekonomického, nikoliv ekologického, jak by se od zpracovatele posudku vlivu stavby na životní prostředí očekávalo.** Prakticky vůbec nehodnotil vliv jednotlivých navrhovaných řešení na životní prostředí. V tomto smyslu se domníváme, že posudek má zásadní nedostatky z hlediska postupů dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a měl by být zcela přepracován.

Konečně z celého procesu EIA je evidentní, že ekonomický zájem na realizaci zcela převážil nad zájmy na ochranu životního prostředí, počínaje *Studii proveditelnosti Integrovaného systému nakládání s komunálními odpady v území Plzeňského kraje (TIC, 3/2011)*, jako součásti dokumentace EIA, v němž se uvádí na str. 7: „Z hlediska zpracovávané studie celková hodnota produkce komunálních odpadů slouží jako výpočtové množství základu pro podání žádosti o dotaci z Operačního fondu Životní prostředí. Tato hodnota je cca 230.000 tun KO za rok. Kapacita zařízení v regionu Plzeňského kraje může být dle platných podmínek pro přidělení dotace maximálně 115.000 tun KO za rok.“ a konče obsahem posudku, kde je tento ekonomický princip

konstatován na str. 39 bez náležité kritiky ze strany zpracovatele posudku, ačkoliv je zcela zřejmé, že navrhovaný záměr je účelně dimenzován tak, aby splnil podmínky požadované pro získání dotace, nikoliv dle skutečné odpadové náročnosti v plzeňském kraji.

2. Ohledně navržených variant řešení záměru z hlediska vlivů na životní prostředí dále namítáme, že vychází pouze ze studií proveditelnosti, kde byly uvažovány pouze takové varianty a lokality, z nichž ZEVO Chotíkov musel vždy vyjít jako nejvhodnější varianta, neboť jiné lokality byly uvažovány pouze s ohledem na umístění varianty 3 samostatných MBÚ, nikoliv na umístění např. právě ZEVO. Ostatně investor netají skutečnost, že záměr ZEVO Chotíkov umístil v uvažované lokalitě zejména proto, že pozemky na nichž se s výstavbou uvažuje, jsou v jeho vlastnictví, což opět dokládá výhradně ekonomické zájmy na realizaci záměru navržených způsobem a v navržené lokalitě, bez ohledu na zájmy na ochranně životního prostředí. V tomto ohledu se domníváme, že si zpracovatel posudku měl vyžádat, v souladu s ustanovením § 9 odst. 4 zák. č. 100/2001 Sb., doplnění studie proveditelnosti o variantu umístění ZEVO v jiných lokalitách a o variantu zpracování odpadu v recyklačním centru, a to mimo jiné z důvodu, že je tato varianta v zákoně o odpadech v rámci hierarchie zpracování odpadů preferována před jejich energetickým využitím. S námitku občanského sdružení ARNIKA, které požadovalo doplnění této varianty do dokumentace, stejně jako s naší námitkou absence dalších variantních řešení, se navíc zpracovatel posudku **vůbec nevypořádal, neboť se omezil pouze na opsání shrnutí výše uvedených studií proveditelnosti a výhod oznamovatelem preferované varianty** – kombinace ZEVO Chotíkov a MBÚ ve Vysoké u Dobřan s tím, že sice zákon o odpadech upravuje hierarchii nakládání s odpady, ovšem dodává, že *„tato hierarchie zjevně nezohledňuje význam odpadů z hlediska jejich energetického potenciálu a odráží pouze environmentální hlediska problematiky.“* (str. 48 3. odstavec posudku). **Je zarážející, že zpracovatel posudku, který má posoudit dopady stavby na životní prostředí, popírá závaznost zákona o odpadech, a svými úvahami *de lege ferenda* staví zákonodárce do role neznalců, kteří opomenuli při tvorbě a schvalování zákona posoudit určitý aspekt právní normy, a tento nedostatek se jal odstranit vlastní závěry energetické výhodnosti spalování odpadů. Sám sebe tak postavil do role normotvůrce.** Zpracovatel posudku tuto myšlenku dále rozvíjí o ekonomické aspekty a výhody energetického využití odpadů na rozdíl od jejich zpracování recyklací, když přirovnává odpad jeho výhřevností k hnědému uhlí a připomíná, že v době odbytové krize surovin je energetické využívání odpadů ideálním řešením pro odpady, které nelze momentálně jinak uplatnit na trhu, s tím, že odbyt energií není v podstatě omezován. Zpracovatel posudku tak podle našeho mínění zcela vybočil z mezí posouzení stanovených mu zákonem a na místo environmentálního posouzení ve smyslu § 2 zákona 100/2001 Sb., v platném znění, provedl posouzení ekonomickým, jaké náleží podnikateli při zpracování podnikatelského záměru. **Je zjevné, že zpracovatel posudku je ve věci zaujatý z hlediska ekonomického, a tedy i podat ve věci objektivní posouzení záměru, když jednostranně a neodůvodněně na celé řadě míst posudku upřednostňuje ekonomické zájmy oznamovatele nad zájmy řádné posouzení vlivu stavby na životní prostředí.**

S odkazem na smysl procesu posuzování vlivu na životní prostředí se domníváme, že zpracovatel posudku postupoval zcela v rozporu se zákonem č. 100/2001 Sb., když v rámci procesu EIA hodnotil možné varianty z ekonomického hlediska na úkor hodnocení jejich vlivů na životní prostředí ve smyslu § 2 zák. č. 100/2001 Sb., ale naopak

výhradně v zájmu investora. Nebude-li této naší námitce vyhověno, vyhrazujeme si právo obrátit se v dané záležitosti na orgány Evropské unie, a to mj. s žádostí o výklad smyslu příslušných euronorem provedených zákonem 100/2001 Sb., v platném znění, a povinnost jejich dodržování členskými státy. Tímto uplatňujeme zároveň námitku podjatosti Prof. Ing. Vladimíra Lapčíka, CSc., v dané věci.

3. Zpracovatel posudku se dále vůbec nezabýval skutečností, že ze záměru byly vyňaty horkovodní přípojky k napojení závodu ZEVO na přenosovou soustavu CZT a elektrická přípojka k napojení na přenosovou soustavu ČEZ Distribuce k samostatnému posouzení vlivů na životní prostředí, jak bylo mj. naším OS namítáno. Tyto přípojky byly samostatně posouzeny jako podlimitní záměr a tudíž nepodléhající zjišťovacímu řízení. Je přitom zcela zjevné, že zmíněné přípojky tvoří s posuzovaným zařízením jeden celek, neboť díky těmto přípojkám je možné danou stavbu označovat za závod na energetické využití odpadů. Bez výše uvedených přípojek nelze předávat získanou energii do distribučních soustav (CZT a ČEZ Distribuce) a jednalo by se tak „pouze“ o spalovnu odpadů, která však podléhá přísnějšímu posouzení ve smyslu přílohy č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb., jako stavba v kategorii I. dle bodu č. 10.1 – *Zařízení k odstraňování nebezpečných odpadů* či 10.2 – *Zařízení k odstraňování ostatních odpadů s kapacitou nad 30.000 tun/rok*. **Konstrukce zpracovatele posudku, kdy je pro účely posudku záměr možno charakterizovat údaji „Posuzovaný záměr je navržen jako rošťová spalovna s kapacitou 95.000 tun zpracovávaného SKO za rok. Záměr je tedy nutno zařadit dle bodu přílohy č. 1 k zákonu č. 100/2001 Sb. jako stavbu v kategorii II dle bodu 10.1 – *Zařízení ke skladování, úpravě nebo využívání nebezpečných odpadů; zařízení k fyzikálně-chemické úpravě, energetickému využívání nebo odstraňování ostatních odpadů*“, tak lze považovat za bezdůvodnou, neboť bez výše zmíněných přípojek nelze za žádných okolností hovořit o energetickém využití odpadu. Nehledě na skutečnost, že podmínka zřízení horkovodních přípojek ani elektrické přípojky k přenosovým soustavám před zahájením, byť i zkušebního provozu, **není uvedena ani mezi podmínkami návrhu souhlasného stanoviska uvedenými v bodu VII.III.6. posudku.****

Dle našeho občanského sdružení tímto zpracovatel posudku v přímé koordinaci s oznamovatelem účelově „drobí“ posuzovaný záměr za účelem ovlivnění průběhu EIA a zjednodušení celého procesu posuzování těchto bezprostředně spolu souvisejících staveb ve prospěch investora, čímž ohrožuje smysl EIA, jak jej opravuje § 2 zák. č. 100/2001 Sb.

4. Dle názoru našeho občanského sdružení zpracovatel posudku dále pochybil, když se nikterak nevypořádal s námitkou žádajícími doplnění dokumentace o aktuální hydrogeologický posudek a pouze uvedl, že se v dokumentaci ohledně hydrologie a geologie „setkal s odkazem“ na materiál *Analýza rizika znečištění horninového prostředí v okolí staré skládky TKO Chotikov u Plzně*, zpracované roku 2002 společnostmi OPV s.r.o. + Interprojekt odpady s.r.o. Jsme přesvědčeni, že se zpracovatel posudku této námitce zcela záměrně vyhnul, neboť by jí jinak musel vyhovět, když dle § 5 odst. 2 zák. č. 100/2001 Sb. povinen při posuzování vycházet ze stavu životního prostředí v dotčeném území v době oznámení záměru. S ohledem na skutečnost, že od poslední analýzy uběhlo již téměř 10 let, měl si zpracovatel posudku vyžádat v souladu s §9 odst. 4 a § 5 odst. 2 zák.č. 100/2001 Sb. zhotovení aktuálních hydrologických a geologických podkladů k ověření údajů o vlivech provedení záměru na životní prostředí.

5. Stran vypořádání se zpracovatele posudku s vyjádřeními k dokumentaci záměru, jsme přesvědčeni, že se s nimi zpracovatel posudku řádně nevypořádal, jak dokládá předchozí bod tohoto podání a jak mu ukládá zákon č. 100/2001 Sb. a jeho příloha č. 5. Všechny připomínky navrhuující doplnění dokumentace o další podklady a studie místní situace pro aktuálnější posouzení vlivů záměru na životní prostředí zamítl s odkazem na zjišťovací řízení a § 7 odst. 5 zák. č. 100/2001. Nebral však vůbec v potaz, že i zpracovatel posudku má oprávnění vyžádat si doplnění dílčích podkladů k ověření vlivů na životní prostředí dle ustanovení § 9 odst. 4. a není pouhým recipientem závěrů zjišťovacího řízení. V opačném případě by nebyl vůbec další postup v procesu EIA nutný. Zpracovatel posudku však této možnosti bez řádného odůvodnění nevyužil, a to i přes početné návrhy a připomínky veřejnosti včetně našeho OS, čímž, dle našeho názoru, ovlivnil výsledek celého procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

III.

Naše občanské sdružení nadále trvá na námitce nedodržení základních parametrů stavby (viz. dopis za naše sdružení ze dne 26.09.2011), zejména roční kapacity ZEVO Chotíkov. Při veřejném představení záměru v obci Chotíkov v r. 2009 byla deklarována kapacita spalovny 60.000 tun/rok, na základě čehož byl v místním referendu v září 2009 vyjádřeno kladné stanovisko s umístěním záměru. Ostatně s touto garantovanou kapacitou počítala i původní studie proveditelnosti (2009). V aktualizaci studie proveditelnosti (3/2011) i v záměru a jeho dokumentaci se však počítá s vyšší kapacitou ZEVO Chotíkov, a to 95.000 tun/rok. I s ohledem na nestandardní stanovení doby provozu ZEVO Chotíkov, kdy je deklarovaný provoz 320 dnů v roce, se lze domnívat, že ani takto navýšená kapacita není zcela konečná. Zásadně nesouhlasíme s výstavbou ZEVO Chotíkov dle posuzované dokumentace, neboť s umístěním stavby s takovým provozem v k. ú. obce Chotíkov nebylo místním referendem (září 2009) vyjádřeno kladné stanovisko.

Společně s touto námitkou byla našim sdružením namítána skutečnost, že s rostoucí kapacitou spalovny rostou některé emisní ukazatele nelineárně. Domníváme se, že s touto námitkou se zpracovatel dokumentace vůbec nevypořádal, když k této věci pouze uvedl: „*Nedá se jednoznačně tvrdit, že některé emisní ukazatele s rostoucí kapacitou rostou nelineárně.*“ (str. 38 posudku), přičemž dále opakuje části posudku zabývající se specifikací garantovaných emisních koncentrací podle dokumentace. Tímto svým vyjádřením zpracovatel posudku danou námitku ani nevyvrátil ani nepotvrdil, z čehož lze usuzovat, že ji ani řádně nevypořádal.

IV.

S ohledem na výše uvedené žádáme, aby příslušný úřad zadal zpracování nového řádného posouzení záměru dle dokumentace předložené oznamovatelem, v němž znalec provede posouzení v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., v platném znění, a vypořádá se se všemi připomínkami a námitkami veřejnosti.

V Chotíkově dne

Jménem Sdružení pro udržitelný rozvoj obce Chotíkov:

.....
Ing. Milan Reiniger
člen výboru

.....
Bc. Kateřina Moučková
člen výboru

.....
Ing. Michal Moučka
člen výboru